

TAQDIMOT YARATUVCHI DASTURLARI, VOSITALAR VA ULARNING IMKONIYATLARI

Kodirov Akbar Shuhratovich

Shahrisabz davlat pedagogika instituti “Matematika va amaliy matematika” Kafedrasi katta o’qituvchisi, ilmiy rahbar

E-mail: akbar2005ak@gmail.com

ORSID:0000-0002-3656-5770

Sobirova Muxlisa Sobir qizi

Muxammatova Marjona Voxidovna

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

pedagogika fakulteti maktabgacha ta’lim yo’nalishi

1.23 guruh talabalari

Annotatsiya. *Ushbu maqolada zamonaviy taqdimot dasturlarining ahamiyati, ularning turlari, imkoniyatlari va qo’llanilish sohalari keng yoritiladi. Maqolada Microsoft PowerPoint, Prezi, Focusky, Google Slides, Keynote va boshqa dasturlar chuqur tahlil qilinadi. Shuningdek, samarali taqdimot yaratish usullari, dizayn qoidalari, auditoriyaga ta’sir qilish texnikalari hamda keng tarqalgan xatolar haqida batafsil ma’lumot beriladi. Mazkur maqola talaba va mutaxassislar uchun amaliy qo’llanma sifatida xizmat qiladi.*

Kalit so‘zlar. *Taqdimot, PowerPoint, Prezi, Focusky, slayd, animatsiya, multimedia, dizayn, vizual kommunikatsiya, interaktivlik, kreativ, taqdimot materiali.*

Аннотация. *В данной статье подробно рассматривается значение современных программ для создания презентаций, их виды, возможности и области применения. В статье проводится глубокий анализ таких программ, как Microsoft PowerPoint, Prezi, Focusky, Google Slides, Keynote и других. Также приводится подробная информация о методах создания эффективной презентации, правилах дизайна, техниках воздействия на аудиторию, а*

также о распространённых ошибках. Данная статья может служить практическим руководством для студентов и специалистов.

Ключевые слова. Презентация, PowerPoint, Prezi, Focusky, слайд, анимация, мультимедиа, дизайн, визуальная коммуникация, интерактивность.

Abstract. This article comprehensively examines the importance of modern presentation software, their types, features, and areas of application. The article provides an in-depth analysis of programs such as Microsoft PowerPoint, Prezi, Focusky, Google Slides, Keynote, and others. It also offers detailed information on methods for creating effective presentations, design principles, audience engagement techniques, and common mistakes. This article serves as a practical guide for students and professionals.

Keywords. Presentation, PowerPoint, Prezi, Focusky, slide, animation, multimedia, design, visual communication, interactivity.

Kirish. Axborot texnologiyalarining rivojlanishi inson hayotining barcha sohalariga chuqur kirib bordi va bu jarayon axborotni yetkazish usullarini ham tubdan o'zgartirdi. Hozirgi kunda oddiy matnli ma'lumotlardan ko'ra vizual va interaktiv shakldagi taqdimotlar ko'proq samarali hisoblanadi. Taqdimot dasturlari orqali foydalanuvchi o'z fikrini aniq, lo'nda va tushunarli tarzda ifoda etishi mumkin. Bunday dasturlar ta'lim tizimida, biznes uchrashuvlarda, marketing strategiyalarida va ilmiy tadqiqotlarda keng qo'llaniladi. Taqdimot dasturi bu matn, rasm, grafik, audio va video elementlarni birlashtirib, slaydlar ketma-ketligi orqali ma'lumotni namoyish etishga xizmat qiluvchi vositadir. Zamonaviy jamiyatda axborotni tez va samarali yetkazish muhim ahamiyat kasb etadi, shu sababli taqdimot dasturlari har bir mutaxassis uchun zarur vositaga aylanib bormoqda. Taqdimot dasturlari haqida olimlarning asosiy fikrlari:

Vizualizatsiya va samaradorlik: Mutaxassislar taqdimot dasturlarini axborotni vizual tarzda taqdim etish orqali tushunishni osonlashtiruvchi vosita deb hisoblaydilar. Ular ma'lumotlarni samarali yetkazishda asosiy o'rin tutadi.

Ta'limdagi o'rni: Taqdimotlar o'quv jarayonida axborot texnologiyalarini qo'llash orqali o'quvchilarning mavzuga qiziqishini oshirish va amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Taqdimot san'ati: Tadqiqotchilar taqdimotlar yaratishda slaydlar tarkibi va ularning vizual ko'rinishiga alohida e'tibor qaratish, soddalik va aniqlikka intilish kerakligini ta'kidlaydilar.

Interfaollik: Zamonaviy dasturlar (masalan, Prezi) taqdimot jarayonini dinamik va interfaol qilish imkoniyatini beradi, bu esa tinglovchilar bilan aloqani mustahkamlaydi. Olimlar taqdimot dasturlarini nafaqat ma'lumotni ko'rsatish, balki uni vizualizatsiya qilish, tahlil qilish va taqdim etishning professional vositasi sifatida baholaydilar.

Asosiy qism. Taqdimot dasturlari foydalanuvchiga ma'lumotni tizimli va vizual tarzda taqdim etish imkonini beradi. Ular yordamida murakkab ma'lumotlarni oddiy va tushunarli shaklga keltirish mumkin. Taqdimot dasturlari odatda slaydlar asosida ishlaydi va har bir slaydda alohida mavzu yoki fikr aks ettiriladi. Ushbu dasturlarning asosiy imkoniyatlariga matn kiritish, rasm va diagrammalar joylashtirish, audio va video qo'shish, animatsiyalar yaratish va taqdimotni boshqarish kiradi. Zamonaviy dasturlar interaktivlikni ham ta'minlab, foydalanuvchiga auditoriya bilan samarali muloqot qilish imkonini beradi.

Microsoft PowerPoint eng mashhur va keng tarqalgan taqdimot dasturi hisoblanadi. Ushbu dastur ko'plab tashkilotlar va ta'lim muassasalarida asosiy vosita sifatida qo'llaniladi. PowerPoint dasturining asosiy afzalligi uning oddiy va tushunarli interfeysga ega ekanligidir. Foydalanuvchi qisqa vaqt ichida taqdimot yaratishni o'rganishi mumkin. Dasturda yuzlab tayyor shablonlar mavjud bo'lib, ular yordamida professional ko'rinishdagi taqdimotlar yaratish mumkin. Bundan tashqari, PowerPoint multimedia fayllarni qo'llab-quvvatlaydi va offline rejimda ishlash imkonini beradi. Ammo uning kamchiligi sifatida ayrim hollarda taqdimotlar bir xil va zerikarli ko'rinishga ega bo'lishi mumkin. Shu sababli foydalanuvchi kreativ yondashuvdan foydalanishi muhimdir. PowerPoint yaratish fikri Berkli oliygohi talabasi Bob Gaskins (Bob Gaskins)da paydo bo'ladi. 1984-yil Gaskins

Forethoyhyught firmasiga qo'shildi va Dennis Ostin (Dennis Austin) ismli dasturchini ishga yollaydi. Bob va Dennis harakatlarini birlashtirishadi va Presenter dasturini yaratishadi. Dennis dasturning original versiyasini Tom Rudkin bilan yaratadi. Keyinchalik Bob dastur nomini PowerPoint deb o'zgartirishga qaror qiladi. Shundan so'ng hozirgi kungacha uning nomi PowerPoint bo'lib kelmoqda.

Prezi dasturi zamonaviy va interaktiv taqdimotlar yaratish imkonini beruvchi vosita hisoblanadi. U an'anaviy slayd tizimidan farqli ravishda bitta katta ish maydonida ishlaydi va foydalanuvchi kerakli qismga zoom orqali o'tadi. Bu esa taqdimotni yanada dinamik va qiziqarli qiladi. Prezi dasturi ayniqsa ta'lim jarayonida samarali hisoblanadi, chunki u o'quvchilarning e'tiborini jalb qiladi va ma'lumotni yaxshiroq eslab qolishga yordam beradi. Biroq, ushbu dastur internetga bog'liq bo'lishi va boshlang'ich foydalanuvchilar uchun biroz murakkab bo'lishi mumkin. Unga Vengriyaning Budapesht shahrida asos solingan va hozirda 60 milliondan ortiq foydalanuvchiga ega.

Focusky dasturi esa animatsion va interaktiv taqdimotlar yaratishga ixtisoslashgan. Ushbu dastur yordamida 3D effektlar, harakatlanuvchi obyektlar va videolar orqali taqdimotni yanada jonlantirish mumkin. Focusky ko'proq marketing va reklama sohasida qo'llaniladi, chunki u auditoriyani jalb qilishda juda samarali hisoblanadi. Shu bilan birga, dastur kompyuter resurslarini ko'p talab qilishi va ayrim funksiyalarining pullik ekanligi uning kamchiliklaridan biridir.

Google Slides bulut texnologiyasiga asoslangan dastur bo'lib, u foydalanuvchilarga bir vaqtning o'zida bir nechta kishi bilan ishlash imkonini beradi. Bu jamoaviy loyihalar uchun juda qulaydir. Apple kompaniyasining Keynote dasturi esa yuqori sifatli dizayn va animatsiyalari bilan ajralib turadi. LibreOffice Impress esa bepul va ochiq kodli dastur bo'lib, oddiy taqdimotlar uchun yetarli imkoniyatlarni taqdim etadi. Samarali taqdimot yaratish uchun muayyan bosqichlarga amal qilish zarur. Avvalo, taqdimotning maqsadi aniqlanadi va auditoriya turi belgilanadi. Shundan so'ng reja tuziladi va asosiy kontent tayyorlanadi. Dizayn tanlash jarayonida ranglar uyg'unligi, shriftlar va vizual elementlarga e'tibor beriladi. Slaydlar ortiqcha ma'lumot bilan to'ldirilmasligi kerak,

aks holda auditoriya charchab qoladi. Yakuniy bosqichda taqdimot sinovdan o'tkaziladi va kamchiliklar tuzatiladi. Taqdimot dizayni muvaffaqiyatning muhim omillaridan biridir. Yaxshi dizayn auditoriyaning e'tiborini jalb qiladi va ma'lumotni tushunishni osonlashtiradi. Ranglar uyg'unligi, kontrast va shrift o'lchami to'g'ri tanlanishi kerak. Vizual elementlar, ya'ni rasm va diagrammalar matnga nisbatan ko'proq qo'llanilishi lozim. Animatsiyalar esa me'yorida ishlatilishi kerak, chunki ortiqcha effektlar taqdimotni chalg'itishi mumkin. Taqdimot jarayonida psixologik omillar ham muhim rol o'ynaydi. Auditoriya e'tiborini jalb qilish uchun nutq ravon va ishonchli bo'lishi kerak. Ko'z bilan aloqa o'rnatish, tana harakatlari va ovoz ohangi taqdimot samaradorligini oshiradi. Shuningdek, savollarga aniq va lo'nda javob berish ham muhimdir. Ko'plab foydalanuvchilar taqdimot yaratishda xatolarga yo'l qo'yadilar. Eng keng tarqalgan xatolarga ortiqcha matn yozish, ranglarni noto'g'ri tanlash, shriftni kichik qilish va animatsiyalarni haddan tashqari ko'p ishlatish kiradi. Bunday xatolar taqdimot sifatini pasaytiradi va auditoriyaga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Taqdimot dasturlari ta'lim sohasida o'quv jarayonini yanada samarali qiladi. O'qituvchilar murakkab mavzularni vizual tarzda tushuntirish imkoniga ega bo'ladilar. Biznesda esa taqdimotlar mahsulot yoki xizmatni tanishtirishda muhim vosita hisoblanadi. Marketing sohasida esa ular mijozlarni jalb qilish va sotuvni oshirishga yordam beradi. Ilmiy tadqiqotlarda esa natijalarni aniq va tushunarli tarzda ifodalash imkonini beradi.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqotimizni Qashqadaryo viloyati Shahrisabz shahar 2-DMTT da olib bordik. Tadqiqotimiz davomida bolalarning bilim olish jarayonini yanada qiziqarli va samarali tashkil etish maqsadida zamonaviy taqdimot dasturlaridan, xususan, Microsoft PowerPoint, Prezi va Focusky dasturlaridan foydalandik. Dastlab, PowerPoint dasturi yordamida sodda va rang-barang slaydlar tayyorlandi. Ushbu slaydlarda hayvonlar, mevalar, ranglar va shakllar tasvirlari joylashtirilib, bolalarga ko'rgazmali tarzda tushuntirildi. Mashg'ulot jarayonida bolalar rasmlarni ko'rib, ularning nomlarini aytishga harakat qildilar. Bu usul bolalarning diqqatini jalb qilishda juda samarali bo'ldi. Keyingi

bosqichda Prezi dasturidan foydalanildi. Bu dastur orqali tayyorlangan taqdimotlar harakatlanuvchi va dinamik ko‘rinishga ega bo‘lgani sababli bolalarda yanada katta qiziqish uyg‘otdi. Masalan, “Tabiat fasllari” mavzusida tayyorlangan taqdimotda bir fasldan ikkinchisiga o‘tish animatsion tarzda ko‘rsatildi, bu esa bolalarning mavzuni yaxshiroq tushunishiga yordam berdi. Shuningdek, Focusky dasturi orqali animatsiyalarga boy va interaktiv taqdimotlar yaratildi. Ushbu dastur yordamida ertak qahramonlari harakatlantirilib, kichik sahnalar hosil qilindi. Natijada bolalar nafaqat tinglovchi, balki faol ishtirokchiga aylanishdi — ular voqealarni davom ettirishga va savollarga javob berishga harakat qilishdi.

Amaliyot davomida kuzatganimiz shuni ko‘rsatdiki, taqdimot dasturlaridan foydalanish:

- bolalarning diqqatini uzoqroq ushlab turadi
- mavzuni oson va tez o‘zlashtirishga yordam beradi
- ko‘rgazmalilik tamoyilini samarali amalga oshiradi
- bolalarda mustaqil fikrlash va nutq rivojini qo‘llab-quvvatlaydi
- Amaliyot jarayonida bu vositalarning qo‘llanilishi bolalarning darsga

bo‘lgan qiziqishini sezilarli darajada oshirganini kuzatdik.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, taqdimot dasturlari zamonaviy axborot texnologiyalarining ajralmas qismidir. Microsoft PowerPoint o‘zining oddiyligi va keng tarqalganligi bilan ajralib turadi, Prezi esa interaktivligi va kreativligi bilan e‘tiborni tortadi, Focusky esa animatsion imkoniyatlari bilan ajralib turadi. Har bir dastur o‘ziga xos xususiyatlarga ega bo‘lib, foydalanuvchining ehtiyojiga qarab tanlanadi. Samarali taqdimot yaratish uchun nafaqat dasturdan foydalanish, balki dizayn, mazmun va auditoriyani hisobga olish ham muhimdir. Kelajakda taqdimot dasturlari yanada rivojlanib, sun‘iy intellekt va virtual texnologiyalar bilan boyitilishi kutilmoqda.

Adabiyotlar tahlili. “Presentation Zen. Simple Ideas on Presentation Design and Delivery” - Garr Reynoldsning bu kitobida taqdimot dizayni va etkazib berish

usullari haqida asosiy tamoyillar keltirilgan. Taqdimotchilar uchun ilhom manbai bo‘lib, yaxshi taqdimotlar yaratish bo‘yicha ko‘plab tavsiyalar beradi.[1]

Nancy Duartening taqdimot slaydlarini qanday qilib samarali va jozibador qilishni o‘rganish uchun chuqur ma‘lumotlar taqdim etadi. U PowerPoint va boshqa dasturlarda yaxshi dizayn yaratishga alohida e‘tibor beradi.[2]

“The Art of PowerPoint Presentations” - John M. Carrollning ushbu kitob PowerPoint dasturining imkoniyatlarini o‘z ichiga oladi va taqdimotlarni qanday qilib yanada samarali qilish mumkinligini ko‘rsatadi.[3]

“Prezi for Dummie” Doug Sahlin Prezi dasturidan foydalanish bo‘yicha qadam-baqadam qo‘llanma qilgan. Bu kitob taqdimotlarni interaktiv va dinamik tarzda tayyorlashni o‘rganishga yordam beradi.[4]

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Eshonqulova M., Yaxiyaxonova M. Raqamli va ijtimoiy media marketing va uning imkoniyatlari //Молодые ученые. – 2024. – Т. 2. – №. 11. – С. 3439.
2. Eshonqulova, Maftuna, and Muxiba Yaxiyaxonova. “Raqamli va ijtimoiy media marketing va uning imkoniyatlari.” Молодые ученые 2.11 (2024)
3. Yusupova M., Omonova M., Yaxiyaxonova M. Raqamli iqtisodiyotni barqaror rivojlantirishda kritik muammo va mexanizmlar //Иновационные исследования в современном мире: теория и практика. – 2024. – Т. 3. – №. 3. – С. 121-124.
4. Maxmudjonovna, Yaxiyaxonova Muxiba. "using vr technologies in teaching computer science and it to first-grade students." Eurasian Journal of Mathematical Theory and Computer Sciences 4.10 (2024): 40-46.
5. Maxmudjonovna , Y. M. (2024). Brain Activity in the Development of Imagination in First Graders. Excellencia: International Multi-Disciplinary Journal of Education (2994-9521), 2(10), 820-826.
6. Maxmudjonovna, Yaxiyaxonova Muhiba. "Mustaqil ta'limni tashkil etishda ilg'or xorijiy tajribalarning ahamiyati." Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences 1.5 (2021): 742-749.
7. Яхияханова, Мухиба. "raqamli ta'lim muhitida boshlang'ich sinf o'quvchilarining it savodxonligini oshirish metodikasini takomillashtirish."

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари/Актуальные проблемы социально-гуманитарных наук/Actual Problems of Humanities and Social Sciences 4 (2024).

8. Yaxiyaxonova, Muxiba. "1-sinf o „quvchilariga “Informatika va AT” fanini o „qitishda loyiha daftaridan foydalanish.: 1-sinf o „quvchilariga “Informatika va AT” fanini o „qitishda loyiha daftaridan foydalanish." modern problems and prospects of applied mathematics 1.01 (2024).

9. Kodirov, Akbar, and Aziza Mannonova. "PEDAGOGIK DASTURIY VOSITALAR." Универсальный индекс библиотеки молодых ученых 3.35 (2025): 119-121.

10. Raximova, A., and A. Kodirov. "PEDAGOGIK DASTURIY VOSITALAR. VIRTUAL LABORATORIYALAR VA SIMULYATORLAR." Универсальный индекс библиотеки науки и инноваций 3.36 (2025): 132-134.